

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/122/2020
Identifikačné číslo spisu: 6617210232
Dátum vydania rozhodnutia: 29.06.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6617210232.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanej N. O. X., bývajúcej v O., X. XXX/X, zastúpenej JUDr. Elenou Matulovou, advokátkou so sídlom v Poltári, Železničná 287/9, o zaplatenie 2.090,30 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 6 Csp 19/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. októbra 2019 sp. zn. 43 Co 58/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Lučenec (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom č. k. 6 Csp 19/2017-512 zo 6. marca 2019 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej zaplatenia istiny vo výške 2.090,30 eura spolu s úrokom vo výške 28 % p. a. zo sumy 2.090,30 eura od 12. júla 2017 do zaplatenia. Žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. V odôvodnení poukázal na zistený skutkový stav, citoval ustanovenia § 708 ods. 1, § 710, § 711 ods. 1, § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej len „Obchodný zákonník“), § 40 ods. 2, § 52 ods. 1, § 100 ods. 1, § 101 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 10 ods. 1, 2, 3, § 9 ods. 2, 9 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“) a uviedol, že strany sporu uzavreli 4. júna 2012 zmluvu o spolupráci pri poskytnutí bankových produktov a služieb podľa § 708 Obchodného zákonníka, ktorou sa žalobkyňa zaviazala v prospech žalovanej zriadiť účet a následne bola medzi stranami uzavretá 3. októbra 2012 zmluva o povolenom prečerpaní na predmetnom účte s dohodnutým čerpaním do výšky 500,- eur pri variabilnej úrokovej sadzbe 19,90 % ročne v zmysle všeobecných obchodných podmienok, tvoriacich súčasť predmetnej zmluvy. Zároveň si strany dohodli oprávnenie žalobkyne zúčtovať si na ťarchu predmetného účtu poplatkov za zriadenie/zmenu/prehodnotenie limitu povoleného prečerpania v zmysle sadzobníka poplatkov. Vzhľadom k spotrebiteľskému charakteru zmluvného vzťahu súd prvej

inštalácie pri posúdení predmetných zmlúv dospel k záveru, že zmluva o povolenom prečerpaní na účte neobsahuje všetky podstatné náležitosti požadované zákonom č. 129/2010 Z. z., a to dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a právo na odstúpenie od zmluvy, pričom odkaz na všeobecné obchodné podmienky a sadzobník poplatkov ako náhradu obsahu týchto náležitostí považoval za nedostatočný, pretože nemal preukázané oboznámenie sa žalovanou s nimi, a preto považoval úver poskytnutý žalovanej v rámci povoleného prečerpania podľa § 11 ods. 1 písm. c) zákona č. 129/2010 Z. z. za bezúročný a bez poplatkov. Konštatoval, že žalobkyňa môže od žalovanej požadovať len rozdiel medzi skutočne poskytnutou sumou a vrátenou čiastkou. Zároveň považoval za preukázané, že žalovaná vložila na účet celkom sumu 25 783,35 eura a z účtu čerpala sumu 19 617,34 eura po odrátaní poplatkov a úrokov, na ktoré žalobkyni nárok nevznikol. Podľa názoru súdu prvej inštalácie, zároveň nedošlo k platnej zmene limitu povoleného čerpania na sumu 1.070,- eur, o ktorý požiadala žalovaná 25. októbra 2012, nakoľko vzhľadom na písomný charakter samotnej zmluvy o povolenom prečerpaní nemohlo k takejto zmene limitu dôjsť zo strany banky (žalobkyne) konkludentne, ale len písomne. Záverom sa súd prvej inštalácie zaoberal námietkou premlčania vznesenou žalovanou a konštatoval premlčanie nároku žalobkyne, nakoľko žalovaná sa prvýkrát dostala do nepovoleného prečerpania 31. októbra 2012 a od 1. novembra 2012 mohla žalobkyňa uplatniť právo na súde, pričom premlčacia doba uplynula 1. novembra 2015, avšak žaloba bola na súde podaná až 8. augusta 2017. Z dôvodu premlčania nároku žalobu zamietol.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom č. k. 43 Co 58/2019-570 zo 16. októbra 2019 rozsudok súdu prvej inštalácie zmenil sčasti tak, že zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni sumu 1.316,18 eura so zmluvným úrokom vo výške 19,90 % ročne a 5,05 % zákonným úrokom z omeškania ročne od 1. februára 2016 do zaplata (I), vo zvyšnej časti návrh žalobkyne zamietol (II); rozsudok súdu prvej inštalácie vo výroku o nároku na náhradu trov prvoinštalčného konania zmenil tak, že nárok na ich náhradu priznal žalobkyni voči žalovanej (III). Žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania (IV).

2.1. V odôvodnení poukázal na ustanovenia § 269 ods. 2, § 273 ods. 1, § 369 ods. 1, § 497, § 708 ods. 1, 2, § 709 ods. 1, § 710, § 711 ods. 1, § 713 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka, § 40 ods. 1, 2, 3, § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, 3, § 54 ods. 1, § 517 ods. 2, § 100 ods. 1, § 101 Občianskeho zákonníka, § 3 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., § 1 ods. 2, 4, § 2 písm. e), f), j), l), § 9 ods. 2, § 10 ods. 1, 3, § 11 ods. 1, § 18 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z. z., § 295 CSP, všeobecné obchodné podmienky a sadzobník poplatkov, a na rozdiel od súdu prvej inštalácie konštatoval, že k zmene limitu povoleného prečerpania zo sumy 500,- eur na sumu 1.070,- eur došlo na základe žiadosti žalovanej z 25. októbra 2012 platne, nakoľko táto bola vykonaná písomne, keďže žalobkyňou poverená pracovníčka túto žiadosť akceptovala podpisom priamo na nej a záväzok z takto zmenenej zmluvy o poskytovaní služby povoleného prečerpania na účte žalovanej banka ešte v ten istý deň splnila a žalovanej umožnila od 25. októbra 2012 čerpať finančné prostriedky až do výšky 1.070,- eur v zmysle žiadosti žalovanej. Ďalej poukázal na to, že zo zmluvy o povolenom prečerpaní vyplývajú všetky podstatné náležitosti, ktoré musí zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovať, a preto bol toho názoru, že ak žalovaná nepostupovala v súlade so zmluvou o bežnom účte a zmluvou o povolenom prečerpaní vrátane všeobecných podmienok k nim, a ňou prečerpanú sumu za príslušný kalendárny mesiac nevyrovnala, dostala sa s vrátením dlžnej sumy do omeškania. Následne však konštatoval, že zmluva o povolení prečerpania obsahuje len výšku zmluvne dohodnutého úroku 19,90 % ročne, keďže nepovažoval za preukázané dojednanie zmluvného úroku za nepovolené prečerpanie vo výške 28 %, ako aj v časti poplatkov, a preto v tejto časti žalobu žalobkyne zamietol.

2.2. Z týchto dôvodov odvolací súd teda dospel k záveru, že do výpočtu sumy nepovoleného prečerpania uvedenej vo výpise z účtu č. 12/2015 z 31. decembra 2015 ku 1. decembru 2015, kedy žalobkyňa znížila žalovanej limit povoleného prečerpania na 0 eur, je potrebné zaradiť zostatok sumy nepovoleného prečerpania uvedený vo výpise z účtu č. 11/2015 vo výške 1.262,48 eura (debet), v ktorom boli zahrnuté nielen vyčerpané peňažné prostriedky do výšky povoleného prečerpania 1.070,-

eur, ale aj prostriedky čerpané žalovanou nad tento limit, dohodnuté mesačné poplatky za vedenie bežného účtu ako balík služieb v sume 3,90 eura uvedeného v sadzobníku, výška ktorého sa počas celého posudzovaného obdobia nemenila a tiež poplatky súvisiace s oznámeniami a výzvami upravenými v sadzobníku, ktorý platil od 15. augusta 2012 a ktorý zmluvné strany a to aj prostredníctvom všeobecných obchodných podmienok považovali za súčasť zmluvných dojednaní a naň odkazovali. Všetky úroky, ktoré sa nachádzajú na výpisoch z účtu od 3. októbra 2012, kedy vznikla zmluva o povolenom prečerpaní, resp. jej zmeny od 25. októbra 2012 boli účtované len v zmluvne dohodnutej sadzbe vo výške 19,90 %. Odvolací súd zároveň upravil sumu debetného/nepovoleného úroku zo sadzby 28 % ročne, ktorej zodpovedala za december 2015 suma 30,45 eura tak, aby zodpovedala len zmluvne dohodnutej sadzbe 19,90 %, ktorú výšku strany dohodli v zmluve o povolenom prečerpaní a na ktorú vzniklo žalobkyni právo z dôvodu, že žalovaná dlh vzniknutý prečerpaním povolených peňažných prostriedkov podľa tejto zmluvy nevrátila. Výška zmluvne dohodnutého úroku 19,90 % zo sumy 1.262,48 eura predstavuje po prepočte sumu 21,64 eura a za január 2016 zodpovedá po úprave dohodnutý úrok sume 22,26 eura. K týmto sumám pripočítal odvolací súd aj poplatky za úkony banky na bežnom účte za nezrealizovanú platbu 22. decembra 2015 2 x po 1 eure a poplatok za vedenie bežného účtu 2 x po 3,90 eura. Odvolací súd určil celkovú sumu dlhu s platením ktorého je žalovaná od 1. februára 2016 v omeškaní vo výške 1.316,18 eura, k zaplateniu ktorej žalovanú zaviazal. Zároveň bol odvolací súd toho názoru, že právo žalobkyne na vrátenie sumy získanej nepovoleným prečerpaním bolo uplatnené včas, t. j. v 3-ročnej premlčacej dobe, nakoľko k nepovolenému prečerpaniu došlo reálne až v priebehu roku 2015, keďže žalovaná si niekoľko mesiacov neplnila svoje povinnosti. Zdôraznil, že žalobkyňa si mohla právo uplatniť až potom, ako 1. decembra 2015 došlo k zániku zmluvy o povolenom prečerpaní znížením limitu prečerpania na 0 eur a potom, ako uplynula lehota na splatenie dlhu určená odvolacím súdom do 31. januára 2016, ktorú taktó určil z dôvodu, že nebolo preukázané, kedy bolo zo strany žalobkyne žalovanej oznámené zníženie limitu povoleného prečerpania na 0 eur a žalovaná sa tak o tom mohla dozvedieť najskôr od 1. februára 2016 z výpisu o pohyboch na účte. K omeškaniu žalovanej podľa názoru odvolacieho súdu došlo prvým dňom t. j. 1. februára 2016 po uplynutí mesiaca január 2016, ktorý nasledoval po mesiaci, v ktorom došlo k zániku zmluvy o povolenom prečerpaní znížením limitu povoleného prečerpania žalobkyňou na 0 eur.

2.3. Vo zvyšnej časti ohľadne uplatneného zmluvného úroku za nepovolené prečerpanie vo výške 28 %, ako aj v časti poplatkov žalobu zamietol z dôvodu neunesenia dôkazného bremena.

2.4. Výrok o trovách konania zmenil tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania, ako aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania v súlade s § 388 CSP a s § 396 ods. 1, 2 v spojení s § 262 ods.1 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej len „dovolateľka“), ktorého prípustnosť vyvodila z ustanovenia § 432 ods. 1 CSP a to nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietala, že odvolací súd nesprávne právne posúdil limit povoleného prečerpania a to z dôvodu, že zmluva o povolenom prečerpaní z 3. októbra 2012 bola uzavretá písomne, a preto mal byť aj jej dodatok uzatvorený písomne. Podľa jej názoru, bolo preto medzi zmluvnými stranami dohodnuté povolené prečerpanie len v sume 500,- eur. Ďalej poukázala na to, že odvolací súd mal podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov z úradnej povinnosti prihliadať na premlčanie nároku žalobkyne, pretože dovolateľka sa prvýkrát dostala do nepovoleného prečerpania už 31. októbra 2012 a od 1. novembra 2012 si žalobkyňa voči nej mohla uplatniť toto právo na súde, pričom podľa dovolateľky premlčacia lehota uplynula 1. novembra 2015. Zároveň namietala, že zmluva o povolenom prečerpaní je spotrebiteľskou zmluvou, neobsahuje všetky podstatné náležitosti požadované zákonom, pretože tieto musia byť podľa § 10 zákona č. 129/2010 Z. z. uvedené priamo v zmluve a nie odkazom na všeobecné obchodné podmienky. Podotkla, že v konaní nebolo preukázané, že by bola oboznámená so všeobecnými obchodnými podmienkami, ako aj so sadzobníkom poplatkov žalobkyne. Z tohto dôvodu tvrdila, že úver mal byť posúdený ako bezúročný a bez poplatkov a žalobkyňa mala mať nárok len na rozdiel medzi skutočne poskytnutou sumou (19.617,34 eura) a vrátenou čiastkou (26.783,35 eura). Žalobu považovala za nedôvodnú z dôvodu, že žalobkyňa si uplatnila úroky a poplatky, na ktoré nemá

nárok. Poukázala na rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 4 Obo 143/1998 a namietala nesprávne priznanie zmluvných úrokov po vyhlásení splatnosti, kedy bola žalobkyňa oprávnená požadovať iba úroky z omeškania. Zároveň nesúhlasila ani s nesprávne zohľadneným úspechom žalobkyne v spore pri priznaní náhrady trov prvoinštančného konania, pretože predmetom sporu sú úroky ako príslušenstvo pohľadávky, ktoré netvoria samostatný predmet sporu, pri ktorom sa preto na mieru úspechu neprihliada (sp. zn. 2 M Cdo 13/2014). Navrhla napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň navrhla odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia do rozhodnutia dovolacieho súdu o dovolaní vzhľadom na výšku pohľadávky a úrokov.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu sa plne stotožnila so záverom odvolacieho súdu, pričom poukázala na rozsiahlu prax odvolacích súdov v obdobných sporoch. Bola toho názoru, že k premlčaniu jej nároku nedošlo, pretože nebola proti žalovanej oprávnená uplatniť svoju pohľadávku na súde skôr, než nedošlo k zníženiu limitu povoleného prečerpania a zároveň po uplynutí viac ako mesačnej lehoty určenej na splatenie tohto dlhu. Ďalej uviedla, že všeobecné obchodné podmienky a sadzobník poplatkov boli súčasťou úverovej zmluvy a žalovanú zaväzovali, aj pokiaľ ich nepodpísala. Zmluva obsahovala všetky zákonné náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ako aj k zmene limitu došlo písomnou formou. Zároveň poukázala na rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 6 Cdo 113/2018, v zmysle ktorého má veriteľ nárok na zmluvný úrok z úveru bez ohľadu na zosplatenie dlhu, a to aj popri nároku na úrok z omeškania. Navrhla dovolanie žalovanej zamietnuť alebo odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

12. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

13. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

14. V preskúmvanej veci dovolateľka namietala nesprávne právne posúdenie zmluvy o povolenom prečerpaní uzavretej 3. októbra 2012 s dojednaným limitom vo výške 500,- eur, pričom spochybnila dojednanú zmenu výšky limitu povoleného prečerpania na sumu 1.070,- eur, ktorá bola vykonaná na základe jej žiadosti 25. októbra 2012, ale nie písomne formou dodatku k zmluve. Zároveň namietala nepreukázanie žalobkyňou v spore, či dovolateľka bola skutočne oboznámená so všeobecnými obchodnými podmienkami, ako aj so sadzovníkom poplatkov, ako aj nedostatok náležitosti zmluvy o povolenom prečerpaní ako spotrebiteľskej zmluvy s poukazom na ustanovenia § 9 ods. 2 písm. a), b), d), e), f), g), i), w) zákona č. 129/2010 Z. z. Poukázala na ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa účinného od 1. mája 2014, v zmysle ktorého bolo povinnosťou súdu z úradnej povinnosti prihliadať na premlčanie.

15. Dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia je pre prípustnosť dovolania relevantný len vtedy, ak vec nesprávne právne posúdil odvolací súd alebo ak v odvolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie odvolací súd svojím procesným postupom nenapravil. Avšak nemôže tomu byť v prípade, ak samotná strana sporu nevyužila svoje právo namietat konkrétnu nesprávnosť v rámci podaného odvolania; v takom prípade mala strana možnosť uplatniť svoj vplyv na výsledok sporu (sp. zn. 4 Cdo 40/2019).

16. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych opravných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen len formálne, ale aj materiálne, teda vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietal už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom v jeho neprospech (R 73/2019).

17. V preskúmvanej veci, ak žalovaná (dovolateľka) v odvolacom konaní iné rozhodné skutkové okolnosti vo vzťahu k uplatneným odvolacím námietkam žalobkyne vo vyjadrení k odvolaniu neuviedla, pričom v konaní pred súdom prvej inštancie najskôr nárok nespochybnila, len žiadala o povolenie

splátok, neskôr vznesla námietku premlčania; nemôže ich preto relevantne uplatniť v dovolacom konaní. Dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti (sp. zn. 4 Cdo 40/2019).

18. V sporovom konaní je súd limitovaný skutkovými tvrdeniami strán, pričom povinnosť strany tvrdiť je jednou zo základných povinností v sporovom konaní, má kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu (článok 8 Základných princípov CSP). Vo všeobecnosti platí, že dôkaznú povinnosť a s ňou súvisiace dôkazné bremeno má v spore každý, kto v spore niečo tvrdí. Nový procesný kódex s účinnosťou od 1. júla 2016 zaviedol do procesného práva nový inštitút prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, ktoré ako úkony procesných strán podliehajú koncentrácii konania.

17. Zákonná koncentrácia konania vyplývajúca z § 154 CSP znamená, že procesné úkony strán sporu (alebo ich časti), ktoré koncentrácii konania podliehajú nespôsobujú ex lege procesnoprávne účinky (súd na ne neprihliada), ak sú uplatnené po vyhlásení uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Aplikácia tejto zásady je v sporoch s ochranou slabšej strany (§ 290 až § 323) obmedzená. Vylúčenie aplikácie ustanovení o zákonnej koncentrácii konania znamená, že slabšia strana má právo predkladať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany aj v čase od vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania do vyhlásenia rozsudku. Aj pre slabšiu stranu sporu platí, že v konaní o odvolaní môže predkladať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany iba obmedzene (§ 366 a § 373 ods. 4 CSP). Z uvedeného teda vyplýva, že zákonná koncentrácia konania de facto existuje aj v konaniach s ochranou slabšej strany (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, komentár, C. H. Beck, 2016, 582-584 s.).

18. Odvolací súd ex officio v spore s ochranou slabšej strany správne postupoval, ak zopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu pred odvolacím súdom v zmysle § 385 CSP a o podanom odvolaní žalobkyne rozhodol. Dovolateľka ani vo vzťahu k uplatneným odvolacím námietkam žalobkyne neuviedla iné rozhodné skutkové okolnosti, odvolacieho pojednávania sa nezúčastnila, súhlasila, aby odvolací súd pojednával v jej neprítomnosti, žiadne návrhy na doplnenie dokazovania nenavrhol vykonať.

19. Ak dovolateľka uplatnené námietky v dovolaní neuplatnila v odvolacom konaní, hoci bola so žalobou, odvolaním žalobkyne oboznámená v rámci ochrany svojich práv, nemôže ich posudzovať dovolací súd pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario). V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

20. Z tohto dôvodu dovolací súd odmietol dovolanie vo veci samej ako procesne neprípustné v súlade s § 447 písm. f) CSP, lebo nie je vymedzené prípustným dovolacím dôvodom. Vo vzťahu k namietanému výroku o priznaní nároku na náhradu trov konania žalobkyňi v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP) dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s § 447 písm. c) CSP, lebo v zmysle § 421 ods. 2 CSP nie je dovolanie prípustné proti výroku o nároku na náhradu trov konania, ak odvolací súd rozhodoval o nároku na náhradu trov konania podľa § 357 písm. m) CSP. Vzhľadom na rozhodnutie dovolacieho súdu z procesných dôvodov, vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia dovolací súd neposudzoval.

21. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalobkyne v dovolacom konaní v súlade s § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal žalobkyňi nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súde prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 262 ods. 2 CSP).

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0, vo výroku o trovách konania v pomere 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.